

Det evigas murar

Hönö minneslund och askgravlund bildar en enhet med hjälp av två granitmurar som symboliserar evighet.

TEXT PETER WILLEBRAND

Hönös kyrkogård ligger på läsidan, den frodiga sidan av ön. Platsen sluttar svagt mot vattnet, som är en närvarande och viktig del i både upplevelsen av kyrkogården och i öbornas själ, här i Göteborgs norra skärgård. Det är en plats med stora kvaliteter som används flitigt i vardagen av de boende. Att tillföra nya inslag var en delikat uppgift.

Mareld landskapsarkitekters första uppdrag bestod i att gestalta en minneslund – *Lugnet innanför muren*. När den stod färdig 2012 utökades uppdraget med en askgravlund – *Brynet och utsikten* – som färdigställdes i år.

Platsen för minneslunden har även tidigare använts som minneslund men behövde en ny gestaltning. En förutsättning var att den befintliga jordningsytan lämnades orörd. Vid arbetet med askgravlunden var placeringen mer fri.

– Men det var helt naturligt att låta minneslund och askgravlund bli en helhet, säger Bo Larses, landskapsarkitekt vid Mareld.

EN CIRKULÄR GRANITMUR tydliggör minneslundens dignitet och bildar en gräns mellan naturmarken och det anlagda. Böljande fält av perenner, gräs, stenmjöl och granithällar ger en harmonisk komposition som inordnar smykningsplats och jordningsyta i en helhet. Platsens topografi betonas genom att muren delvis skjuter in i sluttningen i minneslundens bakkant.

– Vi hade tidigare jobbat med Skarstad i Bengtsfors centrum, och det finns en fin värme i materialet. Den här gången ville vi också ha en sten som gick i en gråvart ton. Dessutom ville vi ha en bearbetad sten som gav ett slags gravvårdskänsla som knöt an till platsen, säger Bo Larses.

En gång av naturstenshällar bildar en "brygga" över gräs- och jordningsytan

där askan gravsätts. Gången leder vidare över en grusad "strand" till en stenlagd yta där det finns sittplatser och en plantering med prydnadsgräs och en minnessten. Planteringarna i minneslundens framkant är ett symboliskt hav där perennerna skapar levande färgfält i blå och gröna nyanser. Bergekar ges utrymme att breda ut sig. Ett stort cirkulärt granitblock i Skarstad Röd Bohus utgör en smykningsplats där man kan sätta blommor i vas eller lägga en krans. Utanför muren, som omsluter minneslunden, får naturen breda ut sig med vildkaprifol och murgröna.

NÄR MINNESLUNDEN var färdig ville församlingen gå vidare med en askgravlund intill befintlig minneslund, vid den högst belägna delen av kyrkogården. Där sitter man med skogen i ryggen och utsikt mot havet.

Formspråk och byggstenar är desamma som i minneslunden: en halvcirkelformad mur, granithällar och böljande planteringar. Men elementen används på ett annat sätt. Minneslunden är sluten medan askgravlunden är öppen mot omgivningen och del i en promenadslinga. Askgravlunden tar avstamp i skogen och skogsbrynets fauna.

– Askgravlunden är mer utåtriktad och inte lika anonym som minneslunden. Samtidigt utgår vi från samma tanke som i minneslunden, där de olika delarna kopplas samman med bågformade murar. Gravingarna i murarna är för övrigt i typsnittet Perpetua, just för att understryka evigheten som platsen symboliserar.

Jordningsytan ligger bakom muren i en ängsyta under de stora ekträden, nära men inte nåbar. Namnskyltar monteras på fyra solida ekstolpar.

– De bildar en plats där man kan sitta och minnas, säger Bo Larses. ■

Smykningsplatsen i minneslunden utgörs av ett cirkelformat granitblock i Skarstad Röd Bohus.

FOTO: ISAK BODIN SVENSK

Namnskyltar monteras på de solida ekstolparna.

FOTO: LINDA SANDIN

FOTO: BO LARSES

Projekt: Hönö kyrkogård.
Beställare: Stefan Linderås, Svenska kyrkan, Öckerö församling.
Landskapsarkitekt: Mareld landskapsarkitekter genom Bo Larses, Linda Sandin och Martin Allik.
Entreprenör: HTE Garden.
Sten: plattor: flammad Skarstad Röd Bohus, flammad Grå Bohus. Murar och smyckesten: Skarstad Röd Bohus, krysshamrad. Smågatsten: Brastad Röd Bohus.
Stenleverantör: Hallindens granit.

◀ Gravingarna i murarna är i typsnittet Perpetua för att understryka evigheten.

En gång av naturstenshällar bildar ett slags brygga över gräs- och jordningsytan där askan gravsätts.

FOTO: BO LARSES